

Klasskampen och propagandan mot de stora barnskarorna i de fattiga arbetarhemmen

Elise Ottesen-Jensen

1928

Har ni hört förtvivlade mödrars kvävda snyftande i långa, ensamma nätter? Ana ni alla de kval som ligga bakom en liten tvåradig aning efter ett fosterhem åt en liten hjälplös »oäkting»? Hur många tårar, hur många vaknätter och dystra självmordstankar tro ni dölja sig bakom den »obemärktas» bön om att någon vänlig själ vill låta henne få slita åt sig - utan betalning? Vilken summa av lidande har icke oftast föregått beslutet om att »försöka hjälpa sig själv», då brödkakan redan är för liten åt de många munnarna, som varje dag måste ha mat, och det väntas en liten till, i ett hem, där far är arbetslös, och mor måste vara familjeförsörjare? Och hur tror ni det känns för den far som under 8 månaders gruvstrejk har stugan full av småttingar, vilka icke som han själv förstår att lida i tysthet under medvetandet av, att man gör sin solidariska plikt mot arbetskamraterna och klassen?...

Men ännu värre; säg, hur tro ni det känns, att år efter år ta emot en liten förkrympt stackare - skadad till kropp eller själ - och veta sig vara ur stånd att avvärja detta elände, emedan man själv endast är en lekboll för »högre makter»?

Kan ni förstå, att det finns situationer, då självmord tycks vara enda utvägen? Självmord eller barnamord? Eller bådaddera...

Hur mången av dessa olyckliga kunde icke vara sparade för sina kval, endast medelst lite kunskaper. Kunskaper om att man icke behöver för sin kärleks skuld sätta barn till världen, som man sedan måste utbjuda till dem, som ta minst betalt för besväret med den lilla? Kunskaper om, att man själv kan avvärja, att småttingar, som man med sannolikhet förmodar bli hjälplösa i kampen för tillvaron, födes till ett liv i förnedring och olycka?

Och är det icke en kulturplikt för de, vilka sitta inne med dessa kunskaper, att dela med sig åt de olyckliga?

Nej! svarar den gamle danske anarkisten Ipsen. Icke när man är anarkist, säger han. Det är »anarkistisk tidsspillan» att befatta sig med befolkningsfrågan. Det finns ingen orsak till att lära underklassen överklassens sätt att kydda sig mot ovälkomna barn. »Naturen har endast ett mål, som den strävar efter: fortplantning, och den sörjer själv för den lämpliga begränsningen, när det behövs... på ett sätt kan en anarkist ställa sig likgiltig här, varest högre krafter gripa in.» Och han ropar sitt anatema till de svenska anarkisterna: »I stället för att samla oss om produktionens omläggning, samlar man sig om det allaredan av kung Herodes praktiserade massbarnmordet för att hålla liv i det usla system, som vi lever under».

Ja, det är verkligen en anarkist som skriver detta, och således sätter likhetstecken mellan kampen för födelsekontroll och kampen för upprätthållandet av det bestående klassamhället. Och hans opus är ett led i en agitation, som ett syndikalistiskt organ medvetet och segt drivit mot den ståndpunkt i befolkningsfrågan, som under årtionden förfäktats av den anarkistiska rörelsen här i landet och med »Brands» som viktigaste språkrör. Men när det drives så långt, så vi från »våra egna» stämpas som massbarnamördare, blir nästan ett svar nödvändigt, eller åtminstone berättigat. Eljes skulle man tro - och jag vågar tro det ännu - att det vore överlappsgärning att försvara sig emot sådana anklagelser i vår tid.

Själv menar jag, att kampen för födelsekontroll så långt ifrån är oförenlig med klasskampen, att den tvärtom är ett nödvändigt led i densamma. Och Ipsen ger mig egentligen själv bevisen i hand, när han i en artikel framhåller, att när det redan omkring år 1880 i Köpenhamn fördes en kraftig agitation emot barnafödandet inom arbetarklassen (förlåt men var det icke emot massbarnafödandet) slog denna rörelse aldrig igenom, ty »partiledarna kunde icke undvara sina väljare, lika litet som staten kunde undvara varken väljare, soldater eller skattobjekt». Så långt Ipsen - men nog kunde han väl ha tillfogat att icke heller arbetsköparna kunde avvara slavar?

Ty färre slavar betyder mindre tillgång på arbetskraft, och detta betyder högre löner för den tillgängliga arbetskraften. Och färre soldater betyder mindre makt åt staten - och även åt det kapitalistiska systemet. Det samma kan väl även sägas om skatteobjekter. Men hur kunna då anarkisten Ipsen och hans uppdragsgivare kämpa emot, att man skärper klasskampen genom att sabotera staten för soldater och skatteobjekt och sabotera kapitalisterna för billig arbetskraft? - och i stället rekommendera oss att förlita oss på »de högre krafterna»?

De förkättrade anarkisterna i Sverige och deras förargelseväckande organ, »massbarnamördandets» förfäktare, uslingen »Brand», ha aldrig funnit det vara sin uppgift att hålla staten med skatteobjekt och soldater, eller kapitalisterna med ett överflöd av slavar. Vi finna det tvärtom som en av klasskampens uppgifter att försvara staten och att kontrollera tillgången på arbetsvilliga. Och vi trodde verkligen också att Ipsen gjorde detta. Men

i stället få vi bevitna, att en anarkist i en syndikalistisk tidning berättar våra dagars arbetare, att »när anarkisterna inga barn få, blir det färre anarkister!»! En »ärftlighetslära» som onekligen är unik och vars logiska konsekvens torde vara, att det icke är nödvändigt att driva någon klasskamp alls, utan endast se till, att överklassen fortsätter att bedriva födelsekontroll, medan anarkister och syndikalister hängiva sig blint åt »de högre krafterna» och formera sig a' la' kaniner - så segla vi så småningom lugnt och fredligt in i Anarkia.

Och ingen behöver ha ängslan för seglatsens besvärligheter. »Plats finns det åt alla och föda tillika», förklarar Ipsen.

Vad svarar du honom, du som i dag får vandra landsvägen utan att kunna erhålla något arbete? Eller du, som vaknar på ditt usla läger och icke vet med vad du i dag skall kunna stilla hungerns plågor med? Eller du, som just på grund av din stora barnaflock omöjligt kan få tak över huvudet? Eller du som får ligga vaken om nätterna och höra dina barn gråta efter mat? Eller du, som fått utannonsera din lilla förstfödde att adopteras av högstbjudande? Eller du, som förbannar den dagen, du såg livets ljus...

»Plats till dem ha vi och föda tillika»...

Nej, kamrat Ipsen, det nuvarande samhället har icke plats. Det ger heller icke föda. Men vi hoppas att en gång komma dithän. För att nå dithän måste vi emellertid föra klasskamp. Och icke är det på eländes teorins bas vi skola segra i den kampen. Klasskampen drives icke genom att ekonomiskt försvaga (det gör en stor barnaflock) arbetarklassen, utan genom att ekonomiskt höja den. Klasskampen drives icke genom att hålla arbetarklassen i okunnighet, utan genom att fostra densamma till vetande. Den drives icke genom att lita på »de högre krafterna», utan genom att lita på sig själv och sin egen kraft och göra sig till herre över naturkrafterna - även de, som länge nog behärskat arbetarklassens sexuella liv.

Att lära sig förebygga, att det sättes olyckliga barn till världen är icke massbarnamord, kamrat Ipsen. Det är tvärtom att förebygga barnamorden, ja även fosterfördrivningarna, vilket icke »de högre krafterna» hittills förmått. Den »naturliga reglering» av befolkningsfrågan, som består i massmördandet på slagfältet, med ty åtföljande större födelsefrekvens av gossebarn o. d. vilka vi övervinna. Och medlen härtill kalla vi kulturella, även om motståndarna hitta på än så smaklösa beteckningar för desamma. Och vi känna just såsom anarkister icke följa det rådet att »ställa sig likgiltig här varest högre krafter gripa in».

När det slutligen framhålles att de stockholmska anarkisterna »stödja förslaget om att sterilisera männen» - så undrar jag verkligen, varifrån denna anka har sin upprinnelse? »Fru Ottar» som nämnes i samma anledning, har nämligen i Brand förfäktat, att vi som anarkister måste vara motståndare till detta lagförslag samtidigt som vi förfäktat den enskildes rätt att låta sterilisera sig om han så önskar! Vi hålla på självbestämmanderätten och icke på lagparagrafrätten. Det är även i konsekvens härmed, som vi hålla på självbestämmanderätten beträffande antalet barn i familjen och icke låta imponera på oss, då man på gammalt borgarmanér försöker hota och skrämma oss med det föråldrade påståendet, att »läkare - och icke bland de ringaste - har förklarat brukandet av preventiva medel skadliga både för män och kvinnor: det kommer att gå ut över de få barn som födas». Det är ofattbart att en modern syndikalistisk tidning kan ge plats åt sådant »vrövl», som går i stil med den nylancerade »ärftlighetsteorin».

Vi anarkister vilja klasskamp! Vi vilja producenternas erövrande av produktionsmedlen. Och vi vilja ha bort allt, som hindrar oss i att kunna föra denna kamp effektivt. Ett av hindren är den bristande förmågan till födelsekontroll just bland de sämst ställda arbetareskarorna. Detta hinder bekämpa vi med upplysning och med hjälp till självbestämmande även i denna viktiga fråga.

Att kalla detta för massbarnamord och förfäktat, att vi icke kunna nå fram till vårt mål, utan att förlita oss på de högre krafterna och läran om, att anarkisternas barn födes till anarkister, det stämplar icke vårt arbete i denna sak, utan den eller de, som icke ha bättre vapen i sin arsenal än att kalla motståndaren en mördare och därigenom sätta löjets stämpel på sig själva.

Ottar.

Det Anarkistiska Biblioteket

Elise Ottesen-Jensen
Klasskampen och propagandan mot de stora barnskarorna i de fattiga arbetarhemmen
1928

Tidningen Brands julnummer 1928

www.anarkistiskabiblioteket.se